

ΕΛΛΗΝΙΚΣ

ΑΔΕΛΦΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥ.

ΧΩΝ

ΕΛΛΗΝΙ

ΔΩΝ

ΝΟΣΟΚΟ-

ΜΩΝ

Υ
Γ
Ε
Ι
Α
Σ

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Τ
Ε
Χ
Ν
Ο
Λ
Ο
Γ
ΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΣ ΑΔΕΛΦΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Έτησια Συνδρομή Περιοδικού, διὰ τὸ ἐσωτερικὸν δρχ. 50
» διὰ τὸ ἐξωτερικὸν \$ 3

Διευθύνσεις συμφώνως τῷ Α. Ν. 1092

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ, Θεραπευτήριον «Εὐαγγελισμός», Ὑψηλάντου 45 - 47

Ἐπεύθυνος τυπογραφείου :

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Δημοκρίτου 8 καὶ Σόλωνος

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	Πρόσκλησις Γενικῆς Συνελεύσεως
G. MONTKOMERY :	Πανεπιστημιακὴ συμβολὴ εἰς τὴν Νοσηλευτικὴν Ἐκπαίδευσιν
Σ. ΠΑΠΑΜΙΚΡΟΥΛΗ :	Ἡ ἐκπαίδευσις ὡς μέσον τῆς Νοσηλευτικῆς Φροντίδος
A. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ :	Προαγωγὴ τῆς Νοσηλευτικῆς Φροντίδος
ΕΛ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :	Πορίσματα (πρὸς καλυτέραν Νοσηλευτικὴν Φροντίδα)
F. AFFARA :	Περίληψις (Μέθοδος πρὸς καλυτέραν Νοσηλευτικὴν Φροντίδα)
D. SALAMA :	Ὁμιλία
ΑΣ. ΔΙΤΣΑ :	Στὴ Δ/ουσα Σχ. «Εὐαγγελισμοῦ» Α. ΠΑΠΑΔΗΜΤΡΙΟΥ
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ :	Ἡ νοσηλευτικὴ ἱστορία τοῦ Καναδά
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ - ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ :	

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΩΣ ΜΕΣΟΝ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΟΣ

Όμιλία τῆς Δίδος Σ. ΠΑΠΑΜΙΚΡΟΥΛΗ, Διευθυνούσης Σπουδῶν
Σχολῆς Ε.Ε.Σ.

Τελευταίως εἶναι τῆς μόδας νὰ προσθέτωμεν Κοινωνικὰς Ἐπιστήμας εἰς τὸ πρόγραμμά μας. Αὐτὸ εἶναι βεβαίως μία ἔποψις τῆς ἐργασίας μας ἀλλὰ ἔχει καὶ μίαν βασικὴν ὕλην ἢ ὁποία πρέπει νὰ διδαχθῆ εἰς ἓνα μάθημα Κοινωνιολογίας. Πρέπει νὰ προσέξωμε πολὺ τί θὰ συμπεριλάβωμε εἰς τὴν διδακτέαν ὕλην. Ἡ Κοινωνιολογία δὲν εἶναι ἀκόμη πλήρως διαμορφωμένη ὡς ἐπιστήμη καὶ ὑπάρχουν πολλὰ βασικὰ διαφωνία μεταξὺ τῶν διαφόρων Σχολῶν σκέψεως. Αὐτὸ κάνει τὴν ἐκλογὴν τοῦ Καθηγητοῦ, πού θὰ διδάξῃ τὸ μάθημα.

Ἄφ' ἑτέρου τὸ νέον αὐτὸ θέμα δὲν θὰ πρέπει νὰ μείνῃ ἓνας ἀνεξάρτητος τομεὺς γνώσεων πού προσφέρονται εἰς τὰς σπουδαστρίαις εἰς κάποιαν προκαθορισμένην περίοδον τοῦ προγράμματος, τούναντίον θὰ πρέπει νὰ ἐνσωματωθῆ μέσα εἰς τὴν ὅλην ἐκπαίδευσιν καὶ τὸ σπουδαιότερον νὰ συσχετισθῆ μὲ τὴν ἐργασίαν τῆς Ἀδελφῆς. Ἐὰν ἡ Κοινωνιολογία μᾶς χρειάζεται, ἀσφαλῶς τοῦτο δὲν ὀφείλεται εἰς τὸ θεωρητικὸ περιεχόμενον τῆς διδακτέας ὕλης, ἀλλὰ εἰς τὰς πρακτικὰς ἐπιπτώσεις πού ἔχει εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν καὶ ἐργασίαν τῆς Ἀδελφῆς.

Δὲν προσθέτομεν τὸ νέον αὐτὸ θέμα διὰ νὰ ἱκανοποιήσωμεν τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας πού ἐλέγχει τὴν λειτουργίαν τῆς Σχολῆς μας, ἢ ἀπλῶς γιὰ νὰ ἐκσυγχρονίσωμεν τὸ πρόγραμμά μας, ὅπως προσθέτομεν εἰς τὴν ἱματιοθήκην μας ἓνα καινούργιο ἔνδυμα ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ ἀποκτήσωμε τὸ χρῶμα τῆς μόδας. Αἱ Κοινωνικὰ Ἐπιστήμαι πρέπει νὰ ἐξυπηρετοῦν τὸν σκοπὸν των καὶ ἡ διδασκαλία των πρέπει νὰ προσαρμόζεται εἰς τὰς εἰδικὰς συνθήκας τῆς Σχολῆς καὶ τῶν σπουδαστριῶν τῆς καὶ ἀκόμη εἰς τὴν Κοινωνικὴν, Οἰκονομικὴν καὶ Πολιτικὴν κατάστασιν τῆς χώρας εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Σχολὴ λειτουργεῖ.

Αὐτὰ ἰσχύουν βεβαίως δι' ὅλα τὰ θέματα. Ἐκεῖνο πού ἐνδιαφέρει δὲν εἶναι τόσες ὥρες θεωρητικῆς Διδασκαλίας καὶ τόσες ὥρες πρακτικῆς ἀσκήσεως εἰς τὸ ἐργαστήριον: Εἶναι νὰ δοθῆ εἰς τὰς σπουδαστρίαις μία ἐμπεριστατωμένη ἐπιστημονικὴ θεώρησις ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ

σπουδάστρια θὰ θεμελιώσῃ τὴν Νοσηλευτικὴν τῆς ἐργασίαν.

Δὲν πρέπει νὰ νομίζωμεν ὅτι ἐπιτελέσαμεν τὸ καθῆκον μας ἐὰν αἱ σπουδάστριαί μας ἠδυνήθησαν νὰ περάσουν τὰς ἐξετάσεις των εἰς τὸ τέλος ἑνὸς μαθήματος, ἀλλὰ πρέπει νὰ βεβαιωθῶμεν ὅτι αὗται δύνανται νὰ χρησιμοποιοῦσιν τὰς γνώσεις πού πῆραν μὲ νοημοσύνην καὶ διάκρισιν εἰς τὴν καθημερινὴν των ἐργασίαν. Ὁ Α.Ν. Whitehead γράφει κάπου «Ἐκπαίδευσις εἶναι ἡ ἀπόκτησις τῆς ἱκανότητος διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς γνώσεως».

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διδασκαλίαν τῶν δεξιοτήτων καὶ τῆς τεχνικῆς, αὗται διδάσκονται βεβαίως εἰς τὸ Ἀμφιθέατρον ἀλλὰ ποτὲ δὲν μαθαίνονται εἰς αὐτό. Αἱ δεξιότητες ἀποκτῶνται εἰς τὴν καθημερινὴν πράξιν. Ἡ ἔμπειρος δεξιότης πού ἀπαιτοῦμε ἀπὸ τὴν Διπλωματοῦχον Ἀδελφὴν εἶναι μία πολὺπλοκος ἰδιότης ἀποτελουμένη ἀπὸ κατανόησιν, κλινικὴν γνῶσιν, δεξιοτεχνίαν καὶ ἱκανότητα εἰς τὰς ἀπλᾶς ἢ τὰς περισσότερον δυσκόλους νοσηλείας.

Ἡ δεξιότης εἶναι συνήθως ἀποτέλεσμα συχνῆς ἐπαναλήψεως μιᾶς δραστηριότητος. Ἀληθῆς δεξιοτεχνία ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν μακρὰν πεῖραν.

Αἱ Σχολαί μας δὲν δύναται νὰ ὑπερηφανευθοῦν ὅτι βγάζουν ἐμπείρους Ἀδελφάς. Ἀλλὰ καμμία ἀνωτέρα Σχολὴ δὲν ὑποστηρίζει αὐτὴν τὴν τελεῖαν ἐμπειρίαν τῶν ἀποφοίτων τῆς· γιὰ τὴν θὰ πρέπει νὰ τὸ ὑποστηρίξῃ ἡ Σχολὴ Νοσοκόμων;

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μία σύγχρονος Σχολὴ Νοσοκόμων ἠμπορεῖ καὶ πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ εἶναι νὰ δώσῃ εἰς τὰς Σπουδαστρίαις τῆς, τὴν βασικὴν θεωρητικὴν θεμελίωσιν ἢ ὁποία εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν διαφόρων δεξιοτήτων, ἐκμάθησιν τῆς τεχνικῆς τῆς Νοσηλείας, ἐνημέρωσιν ἐπὶ τοῦ συστήματος ἐργασίας εἰς ἓνα Νοσοκομεῖον, ἢ ἓνα Κέντρον Ὑγείας καὶ τὴν συναίσθησιν εὐθύνης τῆς Ἀδελφῆς διὰ τὴν ἐργασίαν τῆς.

Προσεκτικὴ συσχέτισις τῆς θεωρίας καὶ τῆς πρακτικῆς Ἀσκήσεως πρέπει νὰ ἐξασφαλισθῆ. Τὰ Ἰδρύματα εἰς τὰ ὁποία ἡ Ἀσκήσις τῆς Σπουδαστρίαις λαμβάνει χώραν πρέπει νὰ ἐκλέ-

γωνται καλῶς. Διὰ νὰ μάθῃ ἡ σπουδάστρια τὴν καλὴν Νοσηλευτικὴν πρέπει νὰ τὴν ἴδῃ ἐφαρμοζομένην εἰς τὸ Ἴδρυμα ποῦ ἀσκεῖται. Εἶναι ἀνώφελον νὰ μετρῶμεν τὴν πείραν τῆς σπουδαστρίας μὲ ἐβδομάδας, ἡμέρας ἢ καὶ ὥρας, ὅταν ἡ πείρα αὐτὴ δὲν εἶναι καλῶς προγραμματισμένη, συνδεδυασμένη μὲ τὴν θεωρίαν, ἐποπτευομένη συνεχῶς ἀπὸ τὴν Σχολὴν διὰ τῶν διδασκουσῶν, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦν καὶ τὸ τελευταῖο λεπτὸ τῆς πείρας αὐτῆς δι' ἐκπαιδευτικούς σκοπούς.

Ἡ σπουδάστρια διδάσκεται εἰς τὸ ἀμφιθέατρον ἀλλὰ μαθαίνει εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Νοσοκομείου. Ἡ διδασκαλία εἰς τὴν τάξιν εἶναι ἀναγκαστικῶς γενικῆς φύσεως, ἐνῶ εἰς τὴν κλινικὴν ἀσκήσιν παίρνει ἀτομικὸν χαρακτῆρα. Θὰ ἦτο ἰδεῶδες ἐὰν ὅλη σχεδὸν ἡ ἐκπαίδευσις ἐγίνετο εἰς τὸν θάλαμον. Ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν πρέπει νὰ καταβάλλεται προσπάθεια μεγαλυτέρας ἀυξήσεως τῆς κλινικῆς διδασκαλίας μᾶλλον ἢ τῆς θεωρητικῆς. Ἡ δὲ κλινικὴ αὐτὴ διδασκαλία θὰ πρέπει νὰ εἶναι ὀργανωμένη καλῶς.

Τὴν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν κατάρτισιν τῶν σπουδαστριῶν μας ἔχομεν προσέξει εἰς τὸ παρελθὸν καὶ συνεχῶς βελτιώνομεν.

Ἀλλὰ ἀρκοῦν ἡ θεωρητικὴ προετοιμασία καὶ ἡ πρακτικὴ ἱκανότης διὰ νὰ μᾶς δώσουν μίαν ὀλοκληρωμένην ΚΑΛΗΝ ΑΔΕΛΦΗΝ; Νομίζω ὄχι. Ὅλοι τὸ γνωρίζομεν αὐτὸ καὶ τὸ αἰσθανόμεθα βαθιὰ εἰς τὸ ἐσῶτερο εἶναι μας. Αἱ διαθέσεις, τὰ αἰσθήματα, ἡ στάσις ποῦ παίρνει ἡ Ἀδελφὴ ἀπέναντι στὴν ἐργασία της εἶναι ἐξ ἴσου σπουδαία διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν της ὡς Καλῆς Ἀδελφῆς.

Ἡ Σχολὴ ὀφείλει νὰ βρῇ τρόπους διὰ νὰ καλλιεργήσῃ ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα καὶ νὰ τὰ διδάξῃ. Διότι διδάσκονται, ἂν καὶ εἶναι ἐνοιαὶ ἀφηρημένα. Ἡ γνῶσις τῆς ψυχολογίας καὶ τῆς Κοινωνιολογίας δυνατὸν νὰ βοηθήσῃ τὰς σπουδαστρίας, ἀλλὰ ἐκεῖνο ποῦ χρειάζεται εἶναι μία σαφῶς καθωρισμένη καὶ ἐνσυνείδητος προσπάθεια τῆς Σχολῆς νὰ διδάξῃ εἰς τὰς σπουδαστρίας τὰς ὀρθὰς διαθέσεις καὶ αἰσθήματα ὡς καὶ τὴν ὀρθὴν τοποθέτησιν των ἐναντι τῶν εὐθυνῶν τοῦ ἔργου τῆς Ἀδελφῆς. Θὰ χρησιμοποιηθοῦν ἀσφαλῶς διάφοροι μέθοδοι διὰ κάθε σπουδάστριαν διότι κάθε μία εἶναι ἓνα ξεχωριστὸν ἄτομον. Διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν εἶναι ἀπαραίτητον νὰ γνωρίσωμεν καλῶς ἐκάστην τῶν σπουδαστριῶν μας. Τὸ προσωπικὸν μας παράδειγμα βαρύνει τρομερὰ εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν.

Ἡ πείρα ὅλων μας βεβαιώνει ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν σπουδαστριῶν μας εἰσέρχονται εἰς τὰς Σχολὰς μὲ τὰς καλυτέρας διαθέσεις νὰ γίνουν ἐξαίρετοι Ἀδελφαί. Τί συντελεῖ λοιπὸν ὥστε στὰ 2 - 3 χρόνια τῶν σπουδῶν των εὐρίσκουν ἱκανοποιητικὸν τὸ νὰ γίνουν αἱ μέτριαι Ἀδελφαί τὰς ὁποίας βλέπομεν συχνὰ νὰ ἀποφοιτοῦν;

Αὐτὸ εἶναι ἓνα πραγματικὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λυθῇ εἰς τὴν παροῦσαν συνέλευσιν. Ἀλλὰ ἴσως εἶναι χρήσιμον νὰ θίξω-

μεν ὠρισμένα σημεῖα ποῦ πιθανὸν νὰ ὀδηγήσουν εἰς μίαν ἔρευναν ἐπὶ τοῦ προβλήματος αὐτοῦ τὸ ὁποῖον ἀσφαλῶς κάθε Σχολὴ ἀντιμετωπίζει.

Εἶναι εὐκόλο νὰ χαρακτηρίζωμεν τὴν νεότητα τῆς ἐποχῆς μας ὡς ἀνεύθυνον, φυγόπονον καὶ ἐγωϊστικὴν ἀλλὰ εἶναι αὐτὸ ἀληθές; Ἡ νεότης σήμερα κρύπτει τὸν ἰδεαλισμὸν της κάτω ἀπὸ ἓναν μανδύα σοφιστείας καὶ ἀδιαφορίας. Φαίνεται διαφορετικὴ ἀπὸ ὅτι εἶναι. Εἰς τὴν πραγματικότητα ἔχει πολὺ λίγο ἀλλάξει. Ἡ ἀνθρώπινη φύσις δὲν ἀλλάζει. Ἐχει τὰ ἴδια σπέρματα τῆς καλωσύνης καὶ τῆς ἀγάπης ποῦ εἶχε πάντα, αἱ νέαι ὅμως τῆς ἐποχῆς μας ἐξωτερικεύουν ἐκεῖνο ποῦ ἡ σημερινὴ κοινωνία ἀποδέχεται καὶ ἐκτιμᾷ.

Ὁ νέος ἄνθρωπος ποῦ βγαίνει εἰς τὴν ζωὴν προσαρμόζεται εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς του. Αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς πρέπει νὰ ψέγωμε καὶ ὄχι τὰ παιδιὰ μας, διότι δὲν εἶναι αὐτὰ ποῦ δημιούργησαν τὸ πνεῦμα αὐτό. Εἴμεθα ἡμεῖς, καὶ τὸ λάθος εἶναι δικό μας. Προσωπικὰ πιστεύω ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν σπουδαστριῶν μας ἔρχονται εἰς τὰς Σχολὰς μας διαθέτουσαι ἐν σπέρματι τὰ χαρίσματα καὶ τὰς προδιαθέσεις μιᾶς Καλῆς Ἀδελφῆς. Ἐὰν δὲν τὰ εἶχαν θὰ ἠδύναντο εὐκόλως νὰ ἀναζητήσουν μίαν ἄλλην ἐργασίαν ἀσφαλῶς πλέον ἄκοπον καὶ ἴσως περισσότερον προσοδοφόρον. Νομίζω λοιπὸν ὅτι εἶναι καθῆκον τῆς Σχολῆς νὰ ἀνεύρῃ τὰ εἰδικὰ αὐτὰ χαρίσματα καὶ τὰς προδιαθέσεις ἐκάστης σπουδαστρίας, νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ καλλιεργήσῃ τὴν ἀνάπτυξιν των καὶ νὰ ὀλοκληρώσῃ ἐπ' αὐτῶν τὸν ψυχικὸν καὶ πνευματικὸν πλοῦτον τῆς ἀγάπης, τῆς κατανοήσεως, τοῦ σεβασμοῦ, τῆς λεπτότητος συμπεριφορᾶς, τὰ ὁποῖα θεωροῦμε βασικὰ χαρακτηριστικὰ μιᾶς Καλῆς Ἀδελφῆς.

Αἱ ἀρχαὶ καὶ οἱ φιλοσοφικοὶ προσανατολισμοὶ τῆς Σχολῆς παίζουν ἀποφασιστικὸν ρόλον ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ λεπτοῦ καὶ εὐαισθήτου ἄνθους τοῦ ἰδεαλισμοῦ τῶν σπουδαστριῶν. Ἡμπορεῖ νὰ τὸ καταστρέψουν ἢ νὰ τὸ προωθήσουν εἰς πλήρη ἀνθῆσιν καὶ ὠριμότητα καρποφορίας.

Ἡ εὐθύνη βαρύνει τὰς διδασκούςας.

Τὰ πανεπιστημιακὰ Διπλώματα καὶ οἱ τίτλοι εἶναι ἀπαραίτητοι, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐπαρκεῖς. Ἡ στάσις τῆς Διδασκούςης ἀπέναντι εἰς τὴν Νοσηλευτικὴν ὡς ἔργον παίζει σπουδαῖον ρόλον. Ἐπίσης ἡ ἱκανότης της νὰ ἐμπνέῃ τὰς σπουδαστρίας καὶ νὰ καλλιεργῇ εἰς αὐτὰς τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἐργασίαν των. Εἶναι τόσον ἀληθές αὐτὸ ποῦ κάποτε ἐλέχθη: «Ἐνα σχολεῖο εἶναι τόσον καλὸν ὅσον καλοὶ εἶναι οἱ Διδάσκαλοι οἱ ὁποῖοι διδάσκουν εἰς αὐτό». Ἡ ποιότης τῆς ἐργασίας τὴν ὁποῖαν κάθε διδάσκουσα ἐκτελεῖ εἰς τὴν τάξιν της. εἶναι ἐξ ἴσου σπουδαία διὰ τὴν ἀνύψωσιν τῆς Νοσηλευτικῆς μὲ τὰ γενικὰ μέτρα ποῦ λαμβάνονται διὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ ἀπὸ τοὺς μεγάλους ὀργανισμοὺς καὶ τὰς Διοικητικὰς ὑπηρεσίας.

Ὁ διδάσκαλος εἶναι δημιουργός. Καὶ εἶναι δημιουργός, ὄχι διότι δύναται νὰ δώσῃ εἰς τοὺς μαθητὰς γνώσεις καὶ δεξιότητας τὰς ὁποίας ἐκεῖνοι δὲν ἔχουν, ἀλλὰ διότι δύναται νὰ ἐμφυσήσῃ εἰς αὐτοὺς τὸ «πνεῦμα τῆς ζωῆς». Ἀλλὰ

ποῖος ἢ μπορεῖ νὰ δώσῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει; Ἄς προσέξωμεν ὀλίγον τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν δύναμιν ἐμπνεύσεως ποὺ ἔχουν αἱ Διδάσκουσαι μας πρὶν ἐμπιστευθῶμεν εἰς αὐτάς τὸ καθῆκον τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς διαπλάσεως τῶν νέων γυναικῶν ποὺ ἐτοιμάζονται νὰ γίνουν αἱ Ἀδελφαὶ τῆς αὔριου.

Δὲν ὑποστηρίζω ὅτι ἡ ἀγωγή εἶναι παντοδύναμος, οὔτε ὅτι αἱ Διδάσκουσαι δύνανται νὰ μεταμορφώσουν μίαν σπουδάστριαν ἢ ὁποῖα ἐνσυνειδήτως ἀπωθεῖ πᾶσαν προσφερομένην βοήθειαν. Εἶναι καθῆκον τῆς Σχολῆς νὰ ἀπομακρύνῃ

ἀπὸ τὴν ἐργασίαν μας ὅσο τὸ δυνατὸν ἐνωρίτερον τὰς τοιαύτας σπουδαστρίας, διότι τὸ κακὸν παράδειγμά των ἀσκεῖ καταστρεπτικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων καὶ θὰ ἀποτελέσῃ μίαν ἡμέραν κηλίδα διὰ τὸ ἐπάγγελμά μας.

Ἄς κάμωμεν ὅλοι, ὡς Σχολὴ καὶ ὡς ἄτομα, τὸ καθῆκον μας καὶ νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἀνάλογα μὲ τὴν ποιότητα τῶν σπουδαστριῶν μας καὶ τὶς συνθῆκες ποὺ δυνάμεθα ἐκάστοτε νὰ δημιουργήσωμε δι' αὐτάς, ἡ καρποφορία θὰ ἀκολουθήσῃ εἰς τριάκοντα καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατόν.